

Nr 352.

Av herr **Karlsson, Gustaf, m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition angående inrättande av förswarets forskningsanstalt.*

I Kungl. Maj:ts proposition nr 293 har föreslagits inrättande av en förswarets forskningsanstalt. Den årliga kostnaden för inrättande av nämnda anstalt beräknar försvarsministern till 1 450 000 kronor. Genom tillkomsten av en dylik forskningsanstalt beräknas emellertid, att besparingar skulle kunna göras vid vissa andra institutioner med begränsade forskningsuppgifter, varför den årliga kostnadsökningen beräknas till i runt tal 390 000 kronor. Därtill komma engångsutgifter, som enligt alternativa förslag beräknas till 3 019 000 kronor respektive 2 775 000 kronor. Av propositionen framgår emellertid, att de angivna kostnadsberäkningarna äro mycket osäkra. I varje fall finnes grundad anledning antaga, att kostnaderna i en nära framtid komma att bli betydligt större än vad som sålunda angivits. Ty i flera olika sammanhang anför departementschefen, att anstalten måste organiseras så, att densamma hastigt skall kunna utvidga sin verksamhet.

Då vi icke anse tiden lämplig för inrättande av ifrågavarande anstalt, är det emellertid icke kostnaderna för densamma, som äro det främsta skälet. För oss synes det främsta skälet för att dröja med inrättande av en förswarets forskningsanstalt vara, att man bör avvakta fredsslutet och vad detta kan föra med sig av åtgärder för uppbyggande av en freds- och säkerhetsorganisation, varom världens ledande statsmän, till synes på fullt allvar, redan nu diskutera.

Oss förefaller det också tämligen naturligt att de, vilka haft och alltfört ha ansvaret för ledningen i den fruktansvärda kamp som rasar på slagfälten, ändå på allvar måste taga upp frågan om hur sådana katastrofer för framtiden skola kunna undvikas. Att människorna i de djupa leden komma att kräva åtgärder för att freden i framtiden skall bevaras torde kunna ställas utom allt tvivel. Det torde bli svårt att tänka sig att åtgärder, som syfta till största möjliga fredsgarantier, icke skola komma att beröra de militära försvarsorganisationerna, även i de få länder som åtminstone hittills kunnat hålla sig utanför kriget.

Så långt vi som lekmän kunna bedöma möjligheterna för en förswarets forskningsanstalt att öka landets värnkraft torde sagda anstalt icke kunna göra någon insats — som ändå icke bleve gjord av de olika organ som redan finnas — för att i nu pågående krig öka vårt lands möjligheter till försvar, därest

det bleve angripet. Därtill kommer, att departementschefen på ganska väsentliga punkter icke anser sig kunna framlägga konkreta förslag om hur anstalten skall organiseras. Vidare pågå alltfört utredningar på olika områden, som möjligen kunna beröra den ifrågasatta anstaltens verksamhet. Styrelsen för Chalmers tekniska högskola har också förordat, att själva organisationsfrågan borde ställas på framtiden och upptagas när lugnare förhållanden inträda.

Med framhållande av anförda omständigheter få vi härmed hemställa,

att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 293.

Stockholm den 3 november 1944.

Gustaf Karlsson.

Anna Sjöström-Bengtsson.

Karl H. Andersson.

Oscar E. Mattsson.